

**Comunu de Mara
Provìntzia de Casteddu**

STATUTU COMUNALI

aprovau cun àtu C.C. n. 23/22.06.200
e integrau cun àtu C.C. n. 43/19.10.2000

TÌTULU 1 *ALLEGAS GENERALIS*

Art. 1 *Autonomia Statutària*

1. Su Comunu de Mara est unu Enti Locali autònomu, rapresentat sa comunidadi cosa sua, ndi amparat is interessus e ndi impellit su crescimentu.
2. Su Comunu impreat s'autonomia cosa sua, arrespetendi sa Costitutzioni e is allegas generalis de cussu ordinamentu, po fai is atividadis cosa sua e po persighiri a is tareas istituzionalis.
3. Su Comunu rapresentat sa comunidadi de Mara in is relatas cun su Stadu, cun sa Regioni Autònoma de sa Sardigna, cun sa Provìntzia de Casteddu e cun is atrus entis e sugetus pùblicus e privaus e, po cussu chi pertocat a is tareas chi benint amostadas in custu Statutu, bia a sa comunidadi internatzionali.

Art.2 *Tareas*

1. Su Comunu impellit su crescimentu e su progressu civili, sotziali e econòmicu de sa comunidadi de Mara castiendi a is baloris e a is tareas de sa Costitutzioni.
2. Su Comunu circat sa cullaborazioni e sa cooperazioni cun is atrus sugetus pùblicus e privaus e impellit sa partecipazioni de dònna citadinu, de is assòtzius, e de is fortzas sotzialis e econòmicas a s'atividadi amministrativa.
3. In manera particolari su comunu ispirat su traballu cosa sua a custas allegas:
 - a) bogadura de totus is tressas chi arrescint su crescimentu beru de sa persona umana e s'agualesa de sa genti;
 - b) promovidura de sa cultura de paxi e cooperazioni internatzionali e de integrazzioni razziali;
 - c) recuberamentu, amparu e balorizazioni de is addonus naturalis, ambientalis, stòrigus, culturalis e de is costumàntzias localis;
 - d) amparu ativu de sa persona fundau a pitzu de sa solidaridadi sotziali, in cullaborazioni cun is assòtzius de boluntariu e in su quadru de unu sistema integrau de seguresa sotziali;
 - e) barigamentu de dònna discriminazioni intre mascu e fèmina, puru atruessu de iniziativas chi potzant assegurai oportunitadis agualis;
 - f) promovidura de is atividadis culturalis, sportivas e de su tempus liberu de sa genti, cun unu càstiu particolari bia a is atividadis de sotzializazioni de piciocheddus e de bècius;
 - g) promovidura de sa funtzioni sotziali de s'iniziativa econòmica in dònna setori, puru atruessu de su agiudu a bisuras de assòtzius e cooperazioni chi assegurant su barigamentu de is disequilibrius econòmicus, sotzialis e territorialis;

Art. 3 *Territòriu e sei comunali*

1. Su territòriu de su Comunu si allònghiat po gai 101.620 kmq e allàcanat cun is Comunas de Sìnnia, Quartu Sant'Aleni, Quartùciu, Castiadas, Biddeputzi, Crabonaxa, Murera;
2. Su Palàtziu Cìvicu, domu comunali, s'agatat in bia Nazionale, 49;
3. Is acorus de is òrganus cullegialis si faint gai sempri in sa domu comunali; cussus si podint fai puru in atrus logus si est arrechedi o si ddoi funt apretus particularis.

Art. 4 *Stema e Gonfaloni*

1. Su comunu in is àutus e in su sèlliu s'arreconoscit cun su nòmini de Maracalagonis (Mara).

2. Su stemma de su comunu est unu scudu cun a pitzu una corona, ingiriau de duas nais, una de lau e una de chercu, e aintru in sa parti de bàsciu ddoi est una turri cun is steddus e su mari, in sa parti de susu ddoi est unu troni de axina cun unus sarmentus;
3. In is tzirimònias e in is atrus acotèssius pùblicos, dònna borta chi siat arrechedi ponni ufiziali a sa partecipazioni de s'enti a una iniziativa particulari, su sìndigu podit scioberai chi bèngiat amostau su gonfaloni cun su stemma de su comunu.
4. Su comunu in prus amostat sa bandera su 5 de su Mesi de Argiolas festa traditzionali de sa comunidadi, e puru su 4 de Abrili di chi Mara est bènnia comunu autònomu cun s'apoderamentu de su primu Cunsillu Comunali.
5. Sa Giunta podit permiti s'impreu e sa riprodutzioni de su stema de su comunu po tareas chi no funt istituzionalis sceti candu ddoi est unu interessu pùblicu.

Art. 5

Cunsillu Comunali de is picocus

1. Su comunu, cun sa tarea de favoressi sa partecipazioni de is picocus a sa vida culletiva podit impelli s'eligidura de su Cunsillu Comunali de is picocus.
2. Su Cunsillu Comunali de is picocus tenit sa tarea de deliberai de manera consultiva a pitzu de custas allegas: politica ambientali, sport, tempus liberu, giogus, relatas cun is assòtzius, cultura e spetàculu, istrutzioni pùblica, agiudu a is giòvunus e a is bècius, relatas cun s'Unicef.
3. Is maneras de eligidura e su funtzionamentu de su cunsillu comunali de is picocus funt cuncordadas cun arregulamentu apòsitu.

Art. 6

Programatzioni e Cooperatzioni

1. Su comunu sighit is tareas insoru atruessu de is trastus de sa programatzioni, de sa publicidadi e de sa trasparèntzia, gosendi de s'agiudu de formatziosis sotzialis, econòmicas, sindacalis, sportivas e culturalis chi traballant in su territòriu cosa sua.
2. Su comunu circat, de manera particulari, sa cullaboratzioni e sa cooperatzioni cun is comunus bixinus, cun sa provìntzia de Casteddu, cun sa Regioni Sardigna e sa de XXIV Comunidadi Montana.

TÌTULU II

ORDINAMENTU STRUTURALI

Òrganus e atributzionis insorus

Art. 7

Òrganus

1. Funt òrganus de su comunu su cunsillu comunali, su sìndigu e sa giunta e is cumpetènzias chi ddi pertocant funt cumandadas de sa lei e de custu statutu.
2. Su cunsillu comunali est òrganu de indiritzu e de scrucullu polìtcu e aministrativu.
3. Su sìndigu est responsàbili de s'aministratzioni e est su rapresentanti legali de su comunu; in prus issu fait is impèrius de Ufiziali de Governu sighendi is leis de su Stadu.
4. Sa giunta cullaborat cun su sìndigu po sa gerridura aministrativa de su comunu e fait atividadis de propònnida e impèllida bia a su cunsillu.

Art. 8

Deliberatzioni de is òrganus cullegialis

1. Is deliberatzionis de is òrganus cullegialis funt arricias, cumentu costumau, cun votatzioni crara; si depint pigai a sa scusa is deliberatzionis chi pertocant personas, candu bèngiat impreau unu scioberu discretzionali fundau a pitzu de sa stimatzioni de is calidadis sugetivas de una persona o a pitzu de su abaloramentu de cussu chi at fatu issa e totu.
2. S'istrutòria e sa documentatzioni de is propònnidas de deliberatzioni acontessit atruessu de is responsàbillis de is ufizius; sa verbalizatzioni de is àutus de is setziadas de su cunsillu e de sa giunta est fata de su segretàriu comunali sighendi is maneras e is trèminis scioberaus de su regulamentu po su funtzionamentu de su cunsillu.
3. Su segretàriu comunali no pigat parti a is setziadas candu s'agatat in stadu de incumpatibildadi: intzaras est arremprasau de manera interina de su cumponenti de su cunsillu o de sa giunta numenau de su presidenti, giai sempri su prus giòvunu de totus.
4. Is verbalis de is setziadas ddus firmant su presidenti e su segretàriu.

Art. 9

Cunsillu Comunali

1. Su Cunsillu Comunali tenit autonomia organizadora e funtzionali, e rapresentendi sa comunidadi intrea, deliberat totu s'indiritzu politicu-aministrativu e scrucullat a pitzu de s'impreu cosa sua. Sa presidèntzia de su Cunsillu comunali est entregada a unu cunsilleri comunali e totu, scioberau intre is cunsillaris elìgius in sa prima setziada de su cunsillu. In sei de prima atuatzioni, s'eligidura de su presidenti benit fata in sa prima setziada cunsillari a pustis de s'arricidura de su statutu.
2. S'eligidura, su tempus in càrriga, sa cumposizioni e sa sperdidura de su cunsillu comunali funt arregulus de sa Lei.
3. Su cunsillu comunali fait is stremus de poderiu e is cumpetèntzias cumandadas de sa lei e de su statutu, e fait is atributzionis cunformendis a is tareas, is maneras e is stremus cuncordaus in custu statutu e in is arrègulas regulamentaris.
4. Su cunsillu comunali apariciat is inditaduras po sa nòmina e su scioberu de is rapresentantis de su comunu in is entis, is aziendas e is istituzionis e pensat a a scioberau cussus e totu in is acontèssius permissus de sa lei. Custas inditaduras funt bonas po su tempus de su mandau politicu-aministrativu de s'òrganu cunsillari.
5. Su cunsillu comunali cunformat su stremu intreu de s'enti a is allegas de publicidadi, trasparèntzia e legalidadi cun sa tarea de assegurai imparzialidadi e gerridura aministrativa currìgia.
6. Is àutus de fundòriu de su cunsillu depint tenni s'arrecconoscimentu de is tareas de lompi, cumentu puru de is maneras de arricidura e entrega de is addonus e de is trastus arrechedi.
7. Su cunsillu comunali ispirat su traballu cosa sua a s'allega de sa solidaridadi.

Art. 10

Sessionis e tzerriadas

1. Sa atividadi de su cunsillu comunali si fait in sessioni ordinària e straordinària.
2. Sa tzerriada de su cunsillu e s'òrdini de sa dì de is allegas de chistionai benint fatus de su presidenti de su cunsillu, a pustis de sa pedidura de su s'indigu o de a su mancu unu cuintu de is cunsillaris: intzaras s'acorrada si depit fai a intru de 20 diis e depint essi postus in s'òrdini de sa dì de is allegas propònnias, chi depint essi de cumpetèntzia cunsillari.
3. Is setziadas de su cunsillu funt públicas, a foras de is acontèssius previdius de su regulamentu cunsillari chi ndi arrègulat su funtzionamentu.
4. Sa prima tzerriada de su cunsillu comunali deretu a pustis de is eligiduras po su rennoamentu cosa sua, benit apariciada de su s'indigu a intru de dexi diis de sa proclamatzioni de is elìgius, e s'acorrada depit acontessi a intru de dexi diis de sa tzerriada.

5. Si nc'est calincuna arrescidura permanenti, decadèntzia, bogadura, morti de su sùndigu si depit sperdi su cunsillu comunali ; su cunsillu e sa giunta aturant in càrriga finsas a sa dì de is eligiduras e is funtzionis de su sùndigu ddas fait su vice-sùndigu.

Art. 11

Lìneas programàticas e de mandau

1. Aintru de su trèmini de 120 diis, cumintzendi de sa dì de su insediamentu ingunis, funt amostadas, po parti de su sùndigu, ascurtada sa giunta, is lìnias programàticas chi pertocant a is stremus e a is progetus de apariciai in su tempus de su mandau políticu-aministrativu.
2. Dònna cunsilleri comunali tenit su deretu prenu de interbenni po apariciai is lìnias programàticas, amostendi aciuntas, aconciaduras e mudàntzias, atruessu de emendamentus apòsitus, cun is maneras amostadas in su regulamentu de su cunsillu comunali.
3. Cun cadèntzia a su mancu dònna ses mesis su cunsillu s'acorrat in sessioni straordinaria, po averiguai sa sighidura de cussas lìnias, po parti de su sùndigu e de totus is assessoris, e intzaras a intru de su 30 de làmpadas e su 30 de mes'e idas de dònna annu. Est a scioberu de su cunsillu cuncordai e aciungi, in su petantis de su mandau, aconciaduras struturalis e/o mudàntzias, lìnias programàticas, castiendi a is apretus e is strobus chi iant a podi stupai in su sùitu locali.
4. A s'acabu de su mandau políticu-aministrativu, su sùndigu presentat a s'òrganu cunsillari su documentu de rendicontazioni de su stadu de atuatzioni e de apariciadura de is lìnias programàticas. Custu documentu est postu a suta de s'aprovazioni de su cunsillu, a pustis de su scrucullu de su tanti de realizazioni de is interbènnidas previdias.

Art. 12

Cumissionis e consultas

1. Su cunsillu comunali at a podi apariciai, fendi una deliberazioni apòsita, cumissionis e consultas permanentis, interinas o spetzialis, cun tentas de cuntrollu, de circa, de scrucullu, de stùdiu. Custas cumissionis funt fatas sceti de cunsilleris comunalis, cun critèriu proportzionali; po cussu chi pertocat is cumissionis e is consultas chi tenint tareas de cuntrollu e de garantzia, sa presidèntzia est entregada a is cunsilleris chi faint parti de is trumas de oposidura. Is consultas e totu funt fatas puru de citadinus chi no faint parti de su cunsillu comunali.
2. Su funtzionamentu, sa cumposizioni, is poderius, s'ogetu e su tempus de sighidura de is cumissionis, ant a essi arrexonadas cun unu regulamentu apòsitu.
3. Sa delìbera de istitutzioni at a depi essi arricia de sa majoria assoluta de is cumponentis de su cunsillu.

Art. 13

Cunsilleris

1. Su stadu giurìdicu, is dimitiduras e s'arremprasu de is cunsilleris funt inditaus de sa lei; issus rapresentant sa comunidadi intrea a sa cali torrante sceda totu su tempus.
2. Is funtzionis de cunsilleri bèciu funt fatas de su cunsillu chi, in s'eligidura po cussa càrriga, at arriciu su nùmeru prus mannu de favoressimentu. A paridadi de votus funt fatas de su prus bèciu de edadi.
3. Is cunsilleris comunalis chi no pigant parti po tres bortas sighias chena una arresoni bona benint decrarau decadèssius cun deliberazioni de su cunsillu comunali. A pitzu de custa allega, a pustis de s'averiguadura de s'ausèntzia fata po parti de su cunsillu imbordigau, si fait una missada scritta, sighendi s'art. 7 de sa lei 7 de austu 1990 nr. 241, a ndi nai de su cumintzu de su procedimentu aministrativu. Su cunsillu tenit facultadi de sprigai is arresonis giustificadoras de is ausèntzias e podit puru entregai documentus chi ddu cunfrimant, a intru de su trèmini postu in sa missada scritta, chi de dònna manera no podit essi prus pagu de 20 diis, cumintzendi de sa dì de arricida. Scadèssiu

custu trèmini ùrtimu, su cunsillu scrucullat e a s'acabu delibèrat, cunsiderendi cun pibincu de is arresonis giustificadoras presentadas po parti de su cunsillu imbordigau.

Art. 14
Deretus e dèpiris de is cunsilleris

1. Is cunsilleris tenint su deretu de presentai preguntas, dimandas, motzionis e propònnidas de deliberatzioni.
2. Is maneras e is bisuras de esercìtziu de su deretu de iniziativa e de scrucullu de is cunsilleris comunalis funt cuncordaus de su regulamentu de su cunsillu comunali.
3. Is cunsilleris comunalis tenint deretu a arriciri de is ufitzius de su comunu e puru de is aziendas, istituzionis o entis dipendentis, totus is noas e is informatzionis profetasas po su cumprimentu de su mandau. Issus, in is trèminis e cun is furmas scioberadas in su regulamentu, tenint deretu de biri is àutus e is documentus, puru cussus apariciadoris, e de connosci dònna atru àutu impreau po arresonis de su traballu amministrativu e funt obligaus a no scoviai nudda de is acotèssius cumandaus a craru de sa Lei. In prus issus tenint su deretu de arriciri una informatzioni crara e profetosa a pitzu de is chistionis entregadas a s'òrganu, puru atruessu de sa atividadi de sa cunferèntzia de is capigruppo, chi ddoi est in s'art. 15 chi sighit in custu statutu.
4. Dònna cunsillu depit scioberai unu domiciliu in su territòriu comunali anca ant a entregai is avisus de tzerriada de su cunsillu e de dònna atra missada ufiziali.
5. Po assegurai sa trasparèntzia màssima, su Sìndigu e dònna cunsillu depit amostai dònna annu is arrendas tentas sighendi is maneras inditadas in su regulamentu de su cunsillu comunali.

Art. 15
Trumas cunsillaris

1. Is cunsilleris si podint acorrai in trumas, sighendi cussu chi est prevèdiu in su regulamentu de su cunsillu comunali e ndi donant sceda a su sìndigu e a su segretàriu comunali in paris cun su nòmini de su capogrupo. Si no at a impreai custu scioberu o in is tradus de su scioberu, is trumas funt arreconnotas in is listas chi si funt presentadas in is eligiduras, e is capogrupo cosa insoru.
2. Is cunsilleris comunalis podint fai trumas chi no currispundint a is listas elettoralis aundi ddus ant elìgius, bastit chi siant fatus de a su mancu de 3 personas.
3. Est apariciada, in su comunu de Mara, sa cunferèntzia de is capigruppo, chi tenit sa tarea de torrai sceda a is tareas generalis numenadas in s'art. 14, comma 3 de custu statutu, cumentu puru in s'art. 31, comma 7 ter, de sa lei 142/90 e mudàntzias e aciuntas cosa sua. Sa disciplina, su funtzionamentu e is atribuzionis specifìcas funt scritas aintru de su regulamentu de su Cunsillu Comunali.
4. Is capigruppo cunsillaris funt domiciliaus anca est s'impreau chi traballat in s'ufitziu protocollu de su comunu.
5. A is capogrupo cunsillaris est permètiu arriciri, a de badas, una còpia de sa documentatzioni chi pertocat a is àutus profetasas po fai beni su mandau insoru.
6. Is trumas cunsillaris tenint su deretu de si acorrai in aposentus postus a disposidura de su Comunu, sempri castiendi a sa disponibilitadi de cussus aposentus.
7. Sa pedidura depit essi fata po iscritu a su Sìndigu a su mancu 24 oras a innantis de s'acorrù.

Art. 16
Su Sìndigu

1. Su sìndigu est elìgiu deretu de is citadinus sighendi is maneras cumandadas de sa lei, chi cuncordat puru is acotèssius de ineligibilitadi, de incumpatibilitadi, su stadu giurìdicu e is arresonis de arrescidura de sa càrriga.
2. Issu rapresentat su Comunu e est s'òrganu responsàbili de s'amministratzioni, scrucullat is averiguaduras de arresultau alliongiadas cun su funtzionamentu de is servìtzius comunalis, donat

inditaduras a su segretàriu comunali, a su diretori, si est stètiu numenau, e a is reponsàbilis de is ufitzius po cussu chi pertocat is tareas amministrativas e de gerridura, cumenti puru a pitzu de sa faidura de is àutus.

3. Su sîndigu fait is impèrius chi ddi donat sa lei, su statutu, is regulamentus e scrucullat chi bèngiat sighias beni is tareas statalis e regionalis chi pertocant a su comunu. In prus issu tenit cumpetèntzia e poderiu de indiritzu, de billada e de scrucullu a pitzu de s'atividadadi de is assessoris e a pitzu de is strutras gerridoras e esecutivas.

4. Su sîndigu, ponendi menti a is inditaduras scioberadas de su cunsillu, providit a numenai, a scioberai e a bogai a is rapresentantis de su comunu aintru de entis, aziendas e istitutzionis.

5. Su sîndigu, in prus, est cumpetenti, sighendi is inditaduras de su cunsillu comunali, in su sîtiu de is allegas cumandadas de sa Regioni, e ascurtadas is categorias imbordigadas a apariciai is oràrius de is butegas, de is esercitzius pùblicus e de is servitzius pùblicus, e puru, a pustis de s'acòrdiu cun is responsàbilis cumpetentis in su territòriu de is amministratzionis imbordigadas, de is oràrius de obèrrida po sa genti de is ufitzius pùblicus chi ddoi funt in su territòriu, castiendi a is apretus de de genti de edadis diferentis imbordigadas, cun resguardu mannu bia a sa genti chi traballat.

6. A su sîndigu, in prus de is cumpetèntzias de lei, funt entregadas cun custu statutu e cun is regulamentus, atributzionis cumenti òrganu de amministratzioni, de billada e poderius de auto-organizzazioni de is cumpetèntzias allongiadas a s'ufitziu

Art. 17

Atributzionis de amministratzioni

1. Su sîndigu tenit sa rapresentàntzia generali de s'enti, podit delegai is funtzionis cosa sua o una parti de cussas a is atrus assessoris e est s'òrganu responsàbili de s'amministratzioni de su comunu; in manera particolari su sîndigu:

- a) ghiat e apariciat sa atividadi polìtica e amministrativa de su comunu, e puru cussa de sa giunta e de dònna assessori;
- b) impèllit e pigat inizziativas po lompi a acòrdius de programa cun totus is sogetus pùblicus previdius de sa lei, a pustis de airi ascurtau a su Cunsillu Comunali;
- c) tzèrriat a is comitzius po is referendum previdius de s'art.6 de sa lei 142/90, e mudàntzias e aciunturas suas;
- d) arricit is ordinàntzias contingìbilis e apretadas previdias de sa lei;
- e) numenat a su segretàriu comunali, scioberendidddu de su albu apòsitu;
- f) donat e tirat a su segretàriu comunali, su ddu pensat arrechedi e a pustis de sa deliberatzioni de sa giunta comunali, is funtzionis de diretori generali si no est stètia fata sa cunventzioni cun is atrus comunus po sa numenada de su diretori;
- g) numenat a is responsàbilis de is ufitzius e de is servitzius, donat is incàrrigus dirigentzialis e cussus de cullaboratzionis de aforas, sighendi apretus berus e chi si podint averiguai.

Art. 18

Atributzionis de vigilàntzia

1. Su sîndigu fendi is funtzionis cosa sua de vigilàntzia arricit deretu in totus is ufitzius e servitzius is informatzionis e is àutus, resguardaus puru, e podit apariciai de arriciri àutus, documentus e informatzionis me is aziendas spetzialis, is istitutzionis e is sotziedadis po atzionis de propiedadi de s'enti, atruessu de is rapresentantis legalis de cussas, fendiddu sciri a su cunsillu comunali.

2. Issu fait is àutus chistidoris de is deretus de su comunu e impellit deretu o imperendi su segretàriu comunali o su diretori, si est stètiu numenau, is scrucullus e is averiguaduras amministrativas a pitzu de totu s'atividadadi de su comunu.

3. Su sîndigu promovit e pigat inizziativas bonas po assegurai chi ufitzius, servitzius, aziendas spetzialis, istitutzionis e sotziedadis chi faint parti de su comunu fetzant is atividadis insorus sighendi is tareas autadoras scioberadas de sa giunta.

Art. 19
Atribuzionis de organizazioni

1. Su sùndigu fendi is funtzionis cosa sua de organizazioni:
 - a) impreat is poderius de politzia in is acorris cunsillaris e me is organismus pùblicus de partecipazioni popolari presidiaus de su sùndigu, cun is trèminis prevèdius de sa lei;
 - b) adelantat allegas de chistionai in sa giunta, ndi apariciat sa tzerriada e dda presidit;
 - c) arricit is preguntas e is chèscias de ponni a suta de arrexonu de su cunsillu poita de cumpetèntzia cunsillari.

Art. 20
Vicesùndigu

1. Su vicesùndigu numenau aici de su sùndigu est s'assessoris chi tenit sa dèlega generali po s'esercitziu de totus is funtzionis de su sùndigu, si custu no nc'est o no podit acudi;
2. S'entrega de is dèlegas donadas a is assessoris, depit essi scoviada a su cunsillu e a is òrganus prevèdius de sa lei, e puru publicada in su albu pretòriu.

Art. 21
Cumposizioni

1. Sa giunta est furmada de su sùndigu e de ses assessoris, chi unu de custus at arriciu sa càrriga de vicesùndigu;
2. Is assessoris funt scioberaus cumentis costumau intre is cunsillaris; de dònna manera podint essi numenaus puru assessoris de aforas de su cunsillu, bastit chi tèngiant totus is requisitus de eligibilitadi e tèngiant una cumpetèntzia e una esperièntzia tènnica, amministrativa o professionali mannas.
3. Is assessoris de aforas podint pigai parti a is setziadas de su cunsillu e fueddai ingunis, ma no tenint su deretu de votai.

Art. 22
Numenada

1. Su vicesùndigu e is atrus componentis de sa giunta funt numenaus de su sùndigu e presentaus a su cunsillu comunali in sa prima setziada a pustis de s'eligidura.
2. Su sùndigu podit bogai unu o prus de unu assessoris donendi una motivazioni bona bia a su cunsillu e depit arremprasai aintru de 15 diis is assessoris bogaus.
3. Is arresonis de incompatibilitadi, sa posidura e su stadiu giuridicu de is assessoris, cumentis puru is institutus de decadèntzia e de sa bogadura funt cuncordaus de sa lei; de dònna manera no podint fai parti de sa giunta cussus chi tèngiant intre issus o cun su sùndigu relatas de parentau aintru de su de tres gradu, de afinidadi de primu gradu, de afilladura e de coja.
4. A foras de is acontèssius de bogadura po parti de susùndigu sa giunta aturat in càrriga finsas a sa di de sa proclamazioni de is eligius in ocasioni de su rennoamentu de su cunsillu comunali.

Art. 23
Funtzionamentu de sa giunta

1. Sa giunta est tzerriada e presidiada de su sùndigu, chi ghia e càstiat su traballu de is assessoris e scioberrat s'òrdini de sa di de is acorradas, ponendi menti puru a is allegas propònnias de is assessoris e totu.
2. Is maneras de tzerriada e de funtzionamentu de sa giunta funt scioberas de manera informali de cussa e totu

3. Is setziadas funt bàlidas si ddoi est sa majoria de is cumponentis de sa giunta e is delibèratzionis benint arricias a majoria de is presentis.

Art. 24 *Cumpetèntzia*

1. Sa giunta traballat in paris cun su sùndigu po s'aministratzioni de su comunu e fait is àutus chi, sighendi sa lei o custu statutu, no siant resguardaus po su cunsillu e no si fichint aintru de is cumpetèntzias de su sùndigu, de su segretàriu comunali, de su diretori o de is responsàbilis de is servìtzius comunalis.

2. Sa giunta traballat de manera cullegiali, donat faidura de is indiritzus generalis amostaus de su cunsillu e fait atividadi proponnidora e de impèllida bia a cussu e totu

3. Sa giunta, in manera particulari, in su faimentu de is atributzionis de governu e de is funtzionis organizadoras:

- a) proponit a su cunsillu is regulamentus;
- b) aprovat is progetus, is programas esecutivus e totus is stremus chi no ocasionant impnnius de gastu a pitzu de is stantziamentus de balanzu e chi no siant chistius po parti de sa lei o de su regulamentu de cuntabilidadi a is responsàbilis de is servìtzius comunalis;
- c) apariciat is lìnias de indiritzu e apariciat is propònnidas de provedimentus de entregai a is determinatzionis de su cunsillu;
- d) arricit atividadis de iniziativa, de impèllida e de acòrdiu cun is òrganus de partecipazioni e decentramentu;
- e) mudat is prètzius, mentras cuncordat e proponit a su cunsillu is arrègulas po scioberai cussus nous;
- f) numenat a is membrus de is cumissionis po is cuncursus pùblicus a pustis de sa pedidura de su responsàbili de su servìtziu imbordigau;
- g) proponit is arrègulas generalis po s'entrega de agiudus, dàdivas, addonus e bantàxius econòmicus de calisiat genia bia a entis e personas;
- h) aprovat is regulamentus a pitzu de s'ordinamentu de is ufìtzius e de is servìtzius arrespetendi is allegas generalis scioberaus de su cunsillu o de su segretàriu comunali;
- i) cuncordat s'acetatzioni o s'arrefudu de lassaduras e donatzionis;
- j) scioberat sa di de tzerrada de is comìtzius po is referendum;
- k) fait, a pustis de su càrculu de is gastus e de agatai su dinai, funtzionis delegadas de sa Provìntzia, de sa Regioni e de su Stadu candu no funt entregadas a craru po parti de sa lei e de su statutu bia a un'atru òrganu
- l) autorizat is certus
- m) apariciat is incàrrigus fidutziaarius
- n) frimat, sighendi su regulamentu e is acòrdius decentraus, is arrègulas, is standard e is càrrigus funtzionalis de traballu po mediri sa produtivadi de s'aparau a pustis de airi intèndiu a su diretori generali;
- o) detèrminat, a pustis de airi ascurtau is revisoris de is contus, is mesuradoris e is modellus de relevamentu de su cuntrollu de aintru de gerridura sighendi is allegas scioberadas de su cunsillu;
- p) aprovat su Peg a pustis de sa propònnida de su diretori generali.

Titulu II *Partecipazioni e decentramentu* **Istitutus partecipazioni** **e deretus de is citadinus**

Cabu I

Art. 25

Partecipazioni popolari

1. Su comunu impellit e amparat sa partecipazioni de citadinus, a solus o assotziaus, a s'aministrazioni de s'enti cun sa taerea de ndi assegurai unu andamentu profetosu, sa impartzialidadi e sa trasparèntzia.
2. Sa partecipazioni popolari si amostat atruessu de s'impèllida de is apariciaduras de assòtzius e boluntariu e su deretu de is citadinus a solus de pigai parti a su traballu amministrativu.
3. Su cunsillu comunali apariciat e promovit unu regulamentu aundi benint amostadas is maneras chi depint impreai is citadinus po podi abalarai is deretus cosa insoru e is prerogativas previdias de custu tìtulu.

Cabu II

Art. 26

Assòtzius

1. Su comunu arreconnoscit e promovit is formas de assòtzius chi ddoi funt in su territòriu cosa sua.
2. Cun custa tarea, sa giunta comunali, a pustis de sa pregunta de is interessaus, arregistrat is assòtzius chi traballant in su territòriu comunali, e puru is setzionis localis de assòtzius de importu sovracomunalis.
3. Po podi arriciri sa registrazioni est arrechedi chi s'assòtziu alloghit in su comunu còpia de su statutu e chi fetzat sciri aundi est sa sei e su nòmini de su rapresentanti legali.
4. No est permitiu su arreconnoscimentu de assòtzius a sa scusa o chi tenint carateristicas no cumpatibilis cun is inditaduras generalis chi narant sa Costituzioni, is arrègulas vigentis e custu statutu.
5. Is assòtzius arregistraus depint presentai dònna annu su balanzu insoru.
6. Su comunu podit promovi e apariciat sa Consulta de is Assòtzius, cun sa tarea de promovi sa connoscèntzia e s'impreu de sa lìngua sarda, sighendi sa LR 15.10.1997, n. 26 e de sa L 15.12.1999 n. 482.

Art. 27

Deretus de is assòtzius

1. Dònna assòtziu registrau tenit su deretu, atruessu de su rapresentanti legali o unu delegau cosa sua, de intrai a biri is datus chi tenit sa aministrazioni e de essi pregontau, a pedidura, a pitzu de is iniziativas de s'enti de su setori chi ddi pertocat.
2. Is scioberus amministrativus chi pertocant a su traballu de is assòtzius depint essi antetzipadas de s'arricidura de parris bessius de is òrganus cullegialis de cussus.
3. Is parris depint lompi a s'enti in is trèminis scioberaus in sa pedidura, chi de dònna manera no depint essi prus pagu de 15 diis.

Art. 28

Agiudus a is assòtzius

1. Su comunu podit donai a is assòtzius, a foras de is partidus polìticus, agiudus econòmicus de impreai po su cumprimentu de s'atividadi assotziadora.
2. Su comunu in prus podit puru ponni a disposidura de is assòtzius, numenaus in su comma de innantis, a tìtulu de agiudus in natura, struturas, cosas o servìtzius a de badas.

3. Is maneras de spartzidura de is agiudus o de gosu de is struturas, cosas e servìtzius de s'enti est cuncordada aintru de unu regulamentu apòsitu, de manera de assegurai a totus is assòtzius is pròpias oportunitadadis.

4. Su comunu podit gerri servìtzius in paris cun is assòtzis de boluntariu arreconnotus a livellu natzionali e fichias aintru de s'albu regionali apòsitu. Sa spartzidura de is agiudus e is maneras de sa cullaboratzioni ant a essi cuncordadas aintru de unu regulamentu apòsitu.

5. Is assòtzius chi ant arriciu agiudus de dinai o in natura po parti de s'enti depint scriri a s'acabu de dònna manifestada unu rendicontu chi ndi pongat a craru s'impreu cumenti fiat cumandau in su regulamentu apòsitu.

Art. 29 *Boluntariu*

1. Su comunu impèllit furmas de boluntariu po imbordigai sa popolatzioni in atividadis chi fetzant amellorai sa calidadi de vida personali, civili e sotziali, in manera particulari de is fàscias chi arriscant sempri s'emarginatzioni, e puru po s'amparu de s'ambienti.

2. Su boluntariu at a podi amostai su pensamentu cosa sua a pitzu de is balanzus e de is programas de s'enti, e traballai in paris po apariciat progetus, strategias, stùdius e sperimentatzionis.

3. Su comunu assegurat chi is prestatzionis de atividadis boluntàrias e a de badas bia a s'interessu culletivu e cunsideradas de importu generali tèngiant is mesus archedi po sa arrennèscida mellus cosa sua e siant amparadas puru po s'allega infortunistica.

Cabu III *Maneras de partecipatzioni*

Art. 30 *Consultatzionis*

1. S'aministratzioni comunali podit cumandai consultatzionis de sa popolatzioni cun sa tarea de arregolli parris e propònnidas a pitzu de s'atividadi amministrativa.

2. Is bisuras de custas consultatzionis funt scritas in su regulamentu apòsitu.

Art. 31 *Petizzionis*

1. Chinsisiat, mancarì si no est bividori in su territòriu comunali, podit preguntai de manera culletiva a is òrganus de s'aministratzioni po ndi inditai s'interbènnida a pitzu de chistionis de interessu comunu o po scoviai apretus de natura culletiva.

2. Sa arregòllida de acòrdius podit acontessi chena furalidadis a suta de su testu chi contat is preguntas fatas a s'aministratzioni.

3. Sa petizzioni est entregada a su sìndigu chi, aintru de 15 diis, dda donat po dda scrucullai a s'òrganu cumpetenti e ndi imbiat una còpia a is trumas chi funt aintru de su cunsillu comunali.

4. Si sa petizzioni est firmada de a su mancu 100 personas s'òrganu cumpetenti depit torrai sceda aintru de 30 diis de s'arricida.

5. Su cuntènniu de sa sceda de s'òrganu cumpetenti, in paris cun su testu de sa petizzioni, est publicizau atruessu de sa apicadura in is logus costumaus e, de dònna manera, aici de permiti sa connoscèntzia a totus cussus chi aiant firmau e chi bivint in su territòriu de su comunu.

6. Si sa petizzioni est firmada de a su mancu 200 personas, dònna cunsilleri podit pediri cun istantza apòsita chi su testu de sa petizzioni bèngiat postu a suta de arrexonu in sa setziada de su cunsillu comunali chi benit, chi s'at a depi tzerriai aintru de 30 diis.

Art. 32
Propònnidas

1. Si unu nùmeru de eligidoris de su comunu no prus bàsciu de 50 amostit a su sìndigu propònnidas po s'impreu de àtus aministrativus de cumpetèntzia de s'Enti e cussas propònnidas siant pibincosas beni aici de no lassai dudas a pitzu de sa natura de s'àutu e su cuntènniu disposidori cosa sua, su sìndigu, arriciuu su parri de is responsàbilis de is servìtzius imbordigaus e de su segretàriu comunali, imbiat sa propònnida in paris cun is parris de s'òrganu cumpetenti e a is trumas chi ddoi funt in su cunsillu comunali aintru de 10 diis.
2. S'òrganu cumpetidori podit ascurtai is proponnidoris e depit arriciri is determinatzionis cosa sua de manera furmali aintru de 30 diis de s'arricida de sa propònnida.
3. Is determinatzionis chi ddoi funt in su comma de innantis funt publicada in is logus pertocaus e funt naradas formalmenti a is primus tres firmadoris de sa propònnida.

Art. 33
Referendum

1. Unu nùmeru de eligidoris residentis chi no siat prus pagu de su 15% de is iscritus me is listas eletoralis podit pediri chi bèngiant cunvocaus referendum in dònna allega de cumpetèntzia comunali.
2. No podint essi cunvocaus referendum a pitzu de tributus localis e de prètzisu, de atividadis aministrativas gèrrias de leis statalis o regionalis e nemancu candu a pitzu de cussa allega e totu ant giai cunvocau unu referendum in cussus cinqu annus. In prus funt bogadas a foras de sa podestadi rferendària puru custas allegas:
 - a) statutu comunali;
 - b) regulamentu comunali
 - c) pianu reguladori generali e trastus urbanìsticus faidoris;
3. Sa pregunta de ponni a is eligidoris si depit cumprendi beni deretu e no depit ocasionai faddinas.
4. Funt amìtias pediduras de referendum puru po cussu chi pertocat a s'ogetu de àtus aministrativus aprovaus giai de is òrganus cumpetentis de su comunu, a foras de cussus chi pertocant a is allegas numenadas in su comma 2 innoi a pitzu.
5. Su cunsillu comunali cunfrimat unu regulamentu andi benint cuncordadas is proceduras de amitibìlidadì, is maneras de arregòllida de firmas, su faimentu de is consultatzionis, sa balidadadi cosa insoru e sa proclamatzioni de s'arresultau.
6. Su cunsillu comunali depit pigai àutu e s'arresultau de sa consultatzioni referendària aintru de 30 diis de sa proclamatzioni de s'arresultau e bessiri unu àutu furmali a pitzu de s'ogetu de cussa e totu.
7. No si sighit cun is scioberus de su comma innoi a pitzu si no at pigau parti a is consultatzionis a su mancu su 50% de cussus chi ndi teniant deretu.
8. S'arricidura fartada de is inditaduras aprovas de is citadinus in sa consultayxioni referendària depit essi sprigau cun arresonis bonas e deliberau de sa majoria assoluta de is cunsilleris comunalis.
9. Si occurrit chi sa propònnida, posta a suta de referendum, bèngiat aprovada de sa majoria assoluta de cussus chi tenint su deretu de votai, su cunsillu comunali e sa giunta no podint pigai scioberus chi siant contra de cussa.

Art. 34
Intrada a is àtus

1. Dònna citadinu tenit intrada libera a castiai is àtus de s'aministratzioni comunali e de is sugetus, privaus puru, chi gerrint is servìtzius pùblicus.
2. In prus est assegurada s'intrada libera a is documentus aministrativus po chinisiat chi tèngiat interessu po s'amparu de acontèssius de importu giurìdicu.

3. Si podint cuai de s'intrada sceti is àutus chi disposiduras legisladoras craras ant decrarau resguardaus o postus a suta de trèminis de spratzinadura.
4. Si benit dennegau, depint essi scoviaus totus is artìculus de lei o de regulamentu chi arrescint sa spratzinadura de s'àutu pediu.
5. Su regulamentu amostat is tempus, is maneras e is trèminis po s'impreu de is deretus previdius in custu artìculu.

Art. 35

Deretu de informatzioni

1. Totus is àutus de s'aministratzioni, a foras de cussus chi tenint unu arricidori determinau, funt pùblicus e depint essi publicizaus de manera profetosa.
2. Sa publicatzioni acontessit, de norma, atruessu de s'apicadura in su logu cumandau, aundi totus dda podint biri luegu, in s'intrada de sa Domu Comunali e a pustis de su cumandu de su s'indigu puru in logus apòsitus apariciaus po cussu, me is arrugas e pratzas printzipalis e prus afitianadas.
3. S'apicadura benit s'ighia de su segretàriu comunali imperendi unu missu e, ponendi menti a cussu, certificat sa cunfrima de sa publicatzioni.
4. Is àutus chi tenint unu arricidori determinau depint essi notificaus a cussu e totu.
5. Is ordinantzias, is entregas de agiudus bia a entis e assòtzius depint essi publicizaus atruessu de s'apicadura.
6. In prus, is àutus prus de importu, agataus in su regulamentu, depint essi apicaus in is logus publicitàrius e spratzinaus cun is maneras prus profetasas.

Art. 36

Istantzias

1. Chinisiat, a solu o assòtziau, podit adelantai a su s'indigu preguntas a pitzu de strobis specificus o a pitzu de allegas de su traballu amministrativu.
2. Sa sceda a sa pregunta depit essi arrexonada e donada aintru de 30 diis de sa Pregunta.

Cabu IV

Amparadori Cìvicu

Art. 37

Nòmina

1. S'amparadori cìvicu est numenau de su cunsillu comunali, a foras chi no siat scioberau cumenti cunventzionamentu in paris cun atrus comunus o cun sa provìntzia de Casteddu, a scrucullu cuau e cun sa majoria de is duus tèrtzius de is cunsilleris.
2. Dònnia citadinu chi tèngiat is tìtulus de custu arìculu podit fai lompi sa candidadura cosa sua anca s'aministratzioni comunali chi ndi apariciat s'elencu apòsitu a pustis de airi scucullau is tìtulus.
3. Su scioberu de su amparadori cìvicu depit acontessi intre genti chi po preparatzioni e po esperièntzia donint una seguresa manna de indipendèntzia, onestadi e cumpetèntzia giuridicu-amministrativa e tèngiant su diploma de làurea in scièntzias políticas, giurisprudenza, economia e cumèrciu o simbillantis.
4. S'amparadori cìvicu aturat in càrriga cumenti su cunsillu chi dd'at elìgiu, e fait su traballu cosa sua finsas a s'apoderamentu de cussu s'ighidori.
5. No podit essi numenau amparadori cìvicu:
 - a) chini siat in cunditziunis de inelegibìlidadadi a sa càrriga de cunsilleri comunali;

b) is parlamentar, is cunsilleris regionalis, provintzialis e comunalis, is membrus de is cunsòrtzius intre comunus e cussus de is comunidadi montanas, is membrus de su cumitau regionali de scrucullu, is ministrus de cultu, is membrus de partidus polìticus;

d) chini siat cojau o tèngiat relatas de famiglia o de afinidadi a intru de su de cuatru gradu cun aministradoris de su comunu, traballadoris cosa sua o cun su segretàriu comunali.

Art. 38

Descadèssida

1. S'amparadori cìvicu descadessit de s'incàrrigu cosa sua candu lompit una cundizioni chi ndi iat a strobai sa nòmina o si issu impreit cumentu privau càusas chi pertocant a s'aministratzioni comunali.
2. Sa scadèssida est scoviada de su cunsillu comunali.
3. S'amparadori cìvicu podit essi bogau de s'incàrrigu cosa sua po arresonis grais cun deliberatzioni pigada a majoria de is duus tèrtzius de is cunsilleris.
4. Si ddoi est s'ipòtesi de surroga, po bogadura, scadèssida o dimitiduras a innantis chi acabit sa scadèssida naturali de s'incàrrigu, at a tocai a su cunsillu comunali nci pensai.

Art. 39

Tareas

1. S'amparadori cìvicu tenit sa tarea de interbenni anca is òrganus de su comunu po assegurai sa posta a menti de custu statutu e de is regulamentus comunalis, cumentu puru s'arrespetu de is deretus de is citadinus italianus e stràngius.
2. S'amparadori cìvicu depint interbenni a pustis de sa pedidura de is interessaus o po iniziativa cosa sua dònna borta chi pensat chi est stètia violada sa lei, su statutu o su regulamentu.
3. S'amparadori cìvicu traballat de manera chi sa violatzioni, po cussu chi est possìbili, bèngiat bogada e podit donai inditaduras a sa parti ofèndia poita cussa e totu potzat amparai is deretus cosa sua e is interessus in is bisras de lei.
4. S'amparadori cìvicu in prus depit billai poita a totus is citadinus bèngiant arreconnotus is matessi deretus.
5. S'amparadori cìvicu depit assegurai s'imbordigamentu cosa sua a bantaxu de chinisiat bèngiat anca issu; issu depit essi a disposidura po su pùblicu in s'ufitziu cosa sua a su manu una dì a sa cida.

Art. 40

Facultadis e prerogativas

1. S'ufitziu de s'amparadori cìvicu tenit sa sei anca funt is aposentus idòneus postus a disposidura po parti de s'aministratzioni comunali, in paris cun is mesus e is trastus arrechedi po fai beni s'incàrrigu cosa sua.
2. S'amparadori cìvicu fendi su mandau cosa sua podit scrucullai is àutus e is documetus chi tenit s'Aministratzioni Comunali e is cuncessionàrius de is servìtzius pùblicus.
3. In prus issu podit tzerriai a su responsàbili de su servìtziu imbordigau e ddi pediri is documentus, is noas e acramentus chena chi potzant impreai su segretu de ufitziu.
4. S'amparadori cìvicu scòviat a intru de 30 diis s'arresultau de su traballu cosa sua, a boxi o scriendi a su citadinu chi ddi at pediu s'interbènnida e sinnalat a is òrganus comunalis o a sa magistradura is strobis, is illegitimidadis o is tradus agataus.
5. S'amparadori cìvicu in prus podit cumbidai s'òrganu cumpetenti a arriciri is àutus amministrativus chi cunsiderat profetosus, cuncordendi-ndi, si serbit, su cuntènniu.
6. Est scioberu de s'amparadori cìvicu, cumentu garanti de sa impartzialidadi e de s'andamentu profetosu de is atividadis de sa p.a. de presentziai, chena deretu de votu o de interbènnida, a is setziadas pùbricas de is cumissionis de cuncursu, astas pùbricas, licitatzionis privadas, arrendus de cuncursu. Po custa tarea depit essi informau de sa dì de cussus acorris.

Art. 41
Relata annuali

1. S'amparadori cìvicu presentat dònna annu, aintru de su mesi de martzu, sa relata chi pertocat a s'atividadi fata s'annu a innantis, amostendi is acontèssius sighius, is strobis e is tradus e is illegitimidadi agataus e adelantendi is inditaduras chi pensat siant is prus profetasas po aconciai totu.
2. S'amparadori cìvicu in sa relata chistionada in su primu comma si podit puru amostai propònidas chi potzant amellorai su funtzionamentu de s'atividadi amministrativa e s'atùliu de is servìtzios pùblicos, cumentis puru a assegurai s'impartzialidadi de is sciobers.
3. Sa relata depit essi posta in s'albu pretòriu, imbiada a totus is cunsillers comunalis e arrexonada aintru de 30 diis in su cunsillu comunali.
4. Dònna borta chi ddoi est sa possibilidadi, s'amparadori cìvicu podit sinnalari acontèssiu o chistionis a su sindigu cun sa tarea de ddus chistionari in su cunsillu comunali, chi depit essi apariciu aintru de 30 diis.

Art. 42
Indennidadi de funtzioni

1. A su amparadori cìvicu est entregada una indennidadi de funtzioni e su tanti chi est est scioberau dònna annu de su Cunsillu Comunali.

Cabu V
Procedimentu amministrativu

Art. 43
Deretu de interbènnida in is procedimentus

1. Chinisiat tengiat unu deretu o unu interessu legìtimu imbordigau in unu procedimentu amministrativu tenit su sciobere de nci pigai parti, a foras de is acontèssius chi funt proibius de sa lei o de su regulamentu.
2. S'amministratzioni comunali depit ponni pùblicu su nòmini de su funtzionàriu responsàbili de sa procedura chi depint impreai, is sciobers a pitzu de s'allega e su trèmini aintru de su cali is sciobers depint essi arricius.

Art. 44
Procedimentus a istàntzia de parti

1. In s'acontèssiu de procedimentus a istàntzia de parti su sugetu chi at adelantau s'istàntzia podit pediri de essi ascurtau de su funtzionàriu chi depit torrai sceda a pitzu de cuss'allega. Su funtzionàriu epit ascurtai s'interessau aintru de 30 diis de sa pedidura o in unu tempus prus lestru scioberau de su regulamentu.
2. Po dònna istàntzia chi bilit arriciri sa spartzidura de unu àutu o unu provedimentu amministrativu depit essi donada una sceda scritta in su trèmini cumandau de su regulamentu, de dònna manera no prus a tradu de 60 diis.
3. In s'acontèssiu chi s'àu o su provedimentu pediu potzat strobai a deretus o interessus legìtimus de atra genti, su funtzionàriu responsàbili depit donai a issu comunicatzioni de sa pedidura arricia.
4. Custus podint imbiai a s'amministratzioni preguntas, memòrias, propònidas o adelantai documentus aintru de 15 diis de s'arricidura de sa comunicatzioni.

Art. 45

Procedimentus impèllius de ufitziu

1. In s'acontèssiu de procedimentus impèllius de ufitziu su funtzionàriu responsàbili ndi depit donai missada a totus cussus chi tèngiant deretus o interessus legìtimus chi potzant essi strobaus de s'impreu de cussu àutu aministrativu, ponendi su trèmini no prus bàsciu de 15 diis, a foras de acontèssius apretaus meda e numenaus in su regulamentu, aintru de su cali is imbordigaus podint entregai preguntas, arremònius, propònnidas o amostai documentus.
2. Cussus imbordigaus podint, in prus, in cussu trèmini e totu, pediri de essi ascurtaus deretu de su funtzionàriu responsàbili chi depit scioberai a pitzu de s'allega.
3. Si po mori de su nùmeru mannu meda de is imbordigaus iat a essi incollosa meda sa comunicatzioni personali chistionada in su primu comma est permittiu a dda arremprasai cun sa publicatzioni, sighendi s'art. 38 de su statutu.

Art. 46

Determinatzioni de su cuntènniu de s'àutu

1. In is acontèssius prevèdius de is duus artìculus innoi a pitzu, e sempri chi siant stètias sighias beni totu is proceduras cumandadas ingunis, su cuntènniu bolitivu de s'àutu podit arresultai de unu acòrdiu intre su sugetu privau imbordigau e su funtzionàriu responsàbili in rapresentàntzia de s'aministratzioni.
2. In custu acontèssiu est arrechedi chi de cussu acòrdiu bèngiat donau àutu in sa premissa e chi su cuntènniu de s'acòrdiu e totu de dònna manera siat aici de assegurai s'interessu pùblicu e s'impartzialidadi de s'aministratzioni.

Tìtulu III

Atividades Administrativa

Art. 47

Tareas de s'atividades administrativa

1. Su comunu cunfromat su traballu aministrativu cosa sua a is allegas de democratzia, de partecipatzioni, de trasparèntzia, de efìcèntzia, de atùliu, de economitzidadi e de simpresa de is proceduras.
2. Is òrganus istituzionalis de su comunu e is traballadoris responsàbilis de is servìtzius depint apariciai a pitzu de is istàntzias de is imbordigaus in is maneras e in is trèminis scioberaus de sa lei, de custu statutu e de is regulamentus de atuatzioni.
3. Su comunu, cun sa tarea de cuntentai is apretus de is citadinus, impreat is formas de partecipatzioni prevèdias de su statutu, e puru formas de cooperatzioni cun atrus comunis e cun sa provìntzia.

Art. 48

Servìtzius pùblicos comunalis

1. Su comunu podit apariciai e gerri servìtzius pùblicos chi tèngiant cumentu ogetu de produssidura de cosas e servìtzius o s'esercìtziu de atividades chi depant sighiri tareas sotzialis e a impelli s'adelantamentu econòmicu e civili de sa comunidadi de su logu.
2. Is servìtzius chi si depint gerri cun deretu de privativa funt scioberaus de sa lei.

Art. 49

Formas de gerridura de is servìtzius pùblicos

1. Su cunsillu comunali podit deliberai s'istitutzioni e s'esercìtziu de is servìtzius pùblicos in custas formas:
 - a) in economia, candu po is medidas piticas o po is caraterìsticas de su servìtziu, no siat profetosu apariciat una istituzione o una azienda;
 - b) cumentis cuncessioni a atra genti, candu ddoi ant is arresonis tènnicas, econòmicas e de profetu sotzialis;
 - c) imperendi una azienda spetziali, puru po sa gerridura de medas servìtzius de importu econòmicu e imprenditoriali;
 - d) imperendi una istituzione, po su traballu de is servìtzius sotzialis chena importu imprenditoriali;
 - e) imperendi sotziedadis po atziosis o cun responsabilidadi impiticada cun capitali pùblicos prevalenti, candu si fetzat profetosa, castiendi a sa natura de su servìtziu de spratzinai, sa partecipazioni de atrus sugetus pùblicos e privaus;
 - f) imperendi cunventziosis, cunsòrtzios, acòrdios de programa, acorradas de comunus e puru totu is atras formas permitias de sa lei.
2. Su comunu podit pigai parti a sotziedadis po atziosis cun capitali pùblicos prevalenti po sa gerridura de servìtzius chi sa lei no chistit de manera escludora a su comunu e bia.
3. Su comunu podit puru donai un'impèllida e pigai parti, de manera indereta puru, a atividadis econòmicas allongiadas cun is tareas istituzionalis cosa sua, imperendi is allegas e is trastus de su deretu comunu.
4. Is poderius, a foras de su referendum, chi custu statutu arreconoscit a is citadinus bia a is àutus de su comunu, funt allonghiaus puru a is àutus de is aziedas spetzialis, de is istituziosis e de is sotziedadis de capitali a majoria pùblica.

Art. 50

Aziendas Spetzialis

1. Su cunsillu comunali podit deliberai po sa apariciadura de aziendas spetzialis, chi tèngiant personalidadi giurìdica e autonomia de gerridura e imprenditoriali, e ndi aprovat su statutu.
2. Is aziendas spetzialis fundant is atividadis cosa insoru a pitzu de is allegas de trasparèntzia, de eficàcia, de atùliu e de economicidadi e tenint su cumandu de su parègiu finantziàriu e econòmicu de lompi atruessu s'ecuilibriu de gastus e de godàngius, cumprèndius puru is tramudus.
3. Is servìtzius de cumpetèntzia de is aziendas spetzialis podint essi fatus puru a foras de su territòriu comunali, a pustis de sa apariciadura de acòrdios chi potzant assegurai s'economicidadi e sa calidadi mellus de is servìtzius.

Art. 51

Strutura de is aziendas spetzialis

1. Su statutu de is aziendas spetzialis ndi cuncordat is struturas, su funtzionamentu, is atividadis e is scrucullus.
2. Funt òrganus de is aziendas spetzialis su cunsillu de amministratzioni, su presidenti, su diretori e su cullègiu de revisioni.
3. Su presidenti e is amministradoris de is aziendas spetzialis funt numenaus de su s'indigu intre cussus chi tenint is requisitus de eligibilidadi cumentis cunsilleri comunali e chi tèngiant una cumpetèntzia tènnicu-amministrativa spetziali po is stùdius fatus, po traballus fatus me aziendas pùblicas o privadas o po ufizius gèrrius.
4. Su diretori est pigau cun concursu pùbliku, a foras de is acontèssius prevèdius in su T.U. 2578125 aundi si podit impreai sa tzerriada dereta.

5. Su cunsillu comunali fait sa nòmina de su cullègiu de is revisoris de is contus, donat su capitali de dotazioni e detèrminat is indirizus e is tareas de s'aministratzioni de is aziendas, cumprèndias puru is allegas generalis po sa determinatzioni de is tarifas e po sa spartzidura de is cosas e de is servìtzius.
6. Su cunsillu comunali aprovat puru is balanzus annualis e pluriannualis, is programas e su càrculu consuntivu de is aziendas spetzialis, fendi puru sa billada a pitzu de su traballu cosa insoru.
7. Is aministradoris de is aziendas spetzialis podint essi bogaus sceti po violaduras lègias de sa lei, mandronia documentada o diferèntzia respetu a is indirizus e a is tareas de s'aministratzioni, aprovadas de su cunsillu comunali.

Art. 52
Istitutzionis

1. Is istituzionis funt organismus strumentalis de su comunu chi no tenint personalidadi giurìdica ma tenint autonomia de gerridura.
2. Funt òrganus de is istituzionis su cunsillu de amministratzioni, su presidenti e su diretori.
3. Is òrganus de s'istituzioni funt numenaus de su s'indigu chi ddus podit bogai po violaduras lègias de lei, po mandronia documentada o po o diferèntzia respetu a is indirizus e a is tareas de s'aministratzioni.
4. Su cunsillu comunali detèrminat is indirizus e is tareas de s'aministratzioni de is istituzionis, cumprèndias puru is inditaduras generalis po scioberai is tarifas po sa spartzidura de cosas o servìtzius, aprovat is balanzus annualis e pluriannualis, is programas e su càrculu consuntivu, fendi puru su traballu de billada a pitzu de su traballu cosa insoru.
5. Su cunsillu de amministratzioni fai puru sa gerridura de s'istituzioni deliberendi in su s'ituu de is tareas e de is indirizus aprovaus de su cunsillu comunali e s'ighendi is maneras apariciadoras e funtzionalis previdias in su regulamentu.
6. Su regulamentu podit puru prevedi formas de partecipazioni de is citadinus o de is impreadris a sa gerridura o a su cuntrollu de s'istituzioni.

Art. 53
Sotziedadis po atzionis o a responsabilitadi impiticada

1. Su cunsillu comunali podit aprovai sa partecipazioni de s'enti a sotziedadis po atzionis o a responsabilitadi impiticada po sa gerridura de is servìtzius pùblicos, eventualmente traballendi puru a sa costituzioni insorus.
2. In acontèssiu de servìtzius pùblicos de importu mannu sa partecipazioni de su comunu, in paris cun cussa de atrus entis pùblicos eventualis, at a depi essi magioritària po fortza.
3. S'àutu apariciadori, su statutu o sa còmpora de cuotas o atzionis depint essi aprovadas de su cunsillu comunali e de dònna manera depit essi assegurada sa rapresentatividadi de is sugetus pùblicos in is òrganus de amministratzioni.
4. Su comunu scioberat is rapresentantis cosa sua in mesu a is sogetus de cumpetèntzia tènnica e professionali specifìca, e po fai is àutus de gerridura cunsiderat is interessus de is consumidoris e de is impreadoris.
5. Is cunsilleris comunalis no podint essi numenaus in is cunsillus de amministratzioni de is sotziedadis po atzionis o a responsabilitadi impiticada.
6. Su s'indigu o unu delegau cosa sua pigat parti a s'acorrù de is assotziaus cumentis rapresentantis de s'enti.
7. Su cunsillu comunali providit a averiguai dònna annu su traballu de is sotziedadis po atzionis o a responsabilitadi impiticada e a scrucullai chi s'interessu de sa culletividadi bèngiat amparau beni in su s'ituu de sa atividadi fata de cussa sotziedadi e totu.

Art. 54
Cunventzionis

1. Su cunsillu comunali, a pustis de sa propònnida de sa giunta, deliberat cunventzionis apòsitas de cuncordai cun aministrazzionis statalis, atrus entis pùblicus o cun privaus cun sa tarea de donai servìtzius pùblicus de manera cuncordada.

2. Is cunventzionis depint scioberai is tareas, su tempus, is bisuras de consultazioni de is entis imbordigaus, is relatas finantziàrias cosa insoru e is òbligus e seguràntzias a pari-pari.

Art. 55
Cunsòrtzius

1. Su comunu podit pigai parti a sa apariciadura de cunsòrtzius cun atrus entis localis po sa gerridura alliongiada de unu o prus servìtzius sighendi is arrègulas previdias po is aziendas spetzialis candu si podint impreai.

2. Cun custa tarea su cunsillu comunali aprovat, a majoria prena de is cumponentis, una cunventzioni sighendi s'artìculu innoi a pitzu, in paris cun su statutu de su cunsòrtziu.

3. Sa cunventzioni depit tenni su cumandu a pitzu de su cunsòrtziu de sa trasmitidura anca su comunu de is àutus de fundòriu chi ant a depi essi publicaus cun is maneras cumandadas in s'art. 38 comma 2 de custu statutu.

4. Su sùndigu o unu delegau cosa sua fait parti de s'acòrru de su cunsòrtziu cun responsabilidadi aguali a su tanti de partecipazioni scioberau in sa cunventzioni e in su statutu de su cunsòrtziu.

Art. 56
Acòrdius de programa

1. Su sùndigu po sa definitzioni e sa faidura de obras, de interbènnidas o de programas de interbènnida chi bolint, po sa faidura intrea insorus, su stremu integrau e coordinau de su comunu e de atrus sugetus pùblicus, po cussu chi pertocat a sa cumpetèntzia primària o de majoria de su comunu a pitzu de sa obra o de is interbènnidas o de is programas de interbènnida, promovit sa serrada de unu acòrdiu de programa po assegurai su coordinamentu de is stremus e po ndi cuncordai is tempus, is maneras, su finanziametu e dònna atra allega chi ndi pertocat.

2. S'acòrdiu de programa, chi est su cunsentimentu unànimi de su presidenti de sa regioni, de su presidenti de sa provìntzia, de is sùndigus de is aministrazzionis imbordigadas, benit cuncordau in d-una cunferèntzia apòsita chi providit puru a s'aprovazioni furmali de s'acòrdiu e totu sighendi s'art. 27, comma 4 de sa lei 8 de làmpadas 1990 n. 142, mudau de s'art. 17, comma 9, de sa lei n. 127/97.

3. Si s'acòrdiu bèngiat apariciau cun decretu de su presidenti de sa regioni e ocasionit mudàntzias de is trastus urbanìsticus, s'adesioni de su sùndigu a cussu depit essi cunfrimada de su cunsillu comunali aintru de 30 diis a pena de sa descadèssida.

TÌTULU IV
UFÌTZIUS E PERSONALI

CABU I
Ufìtzius

Art. 57
Allegas struturalis e apariciadoras

1. S'aministrazzioni de su comunu si acrarat atruessu de sa sighidura de tareas specifìcas e depit essi improntada a custas allegas:

- a) una apariciadura de su traballu imperendi progetus, tareas e programas;

- b) s'anàlisi e su scrucullu de is produssiduras e de is càrrigus funtzionalis de traballu e de su tanti de profetu de s'atividadi fata de dònna elementu de su imbordigamentu;
- c) s'agatamentu de responsabilidadi alliongiadas strintas cun su sètziu de sa autonomia de scioberu de is sogetus;
- d) su barigamentu de sa scongiuntadura tostada de is cumpetèntzias in sa spratzidura de su traballu e sa lòmpera de sa indullidura prus manna de is struturas e de su personali e de sa cullaborazioni prus manna intre is ufizius.

Art. 58

Apariciadura de is ufizius e de su personali

1. Su comunu impellit cun àutus apòsitus a sa dotazioni orgànica de su personali e, cunforma a is arrègulas de custu statutu, s'organizazioni de is ufizius e de is servìtzius sighenid sa scongiuntadura intre sa tarea polìtica e de scrucullu chi pertocat a su cunsillu comunali, a su s'indigu e a sa giunta e sa tarea de gerridura amministrativa entregada a su diretori generali e a is responsàbilis de is ufizius e de is servìtzius.
2. Is ufizius funt aparicius sighendi is allegas de autonomia, trasparèntzia e atùliu e tareas de funtzionalidadi, economicidadi de gerridura e indullidura de sa strutura.
3. Is servìtzius e is ufizius traballant sighendi sa circa de totus is apretus de is citadinus, aconcendi sempri su stremu amministrativu cosa sua e is servìtzius donaus, averiguendi sempri sa sceda bia a is abisòngius e a sa economicidadi.
4. Is oràrius de is servìtzius obertus a sa genti benint scioberaus po sa satisfadura mellus de is apretus de is citadinus.

Art. 59

Reglamentu de is ufizius e de is servìtzius

1. Su comunu atruessu de su regulamentu de apariciadura cuncordat is arrègulas generalis po s'apariciadura e su funzionamentu de is ufizius e, in manera particulari, is atribuzionis e is responsabilidadi de dònna strutura apariciadora, is relatas intre ufizius e servìtzius e intre custos, su diretori e is òrganus amministrativus.
2. Is regulamentus si cunformant a s'allega chi narat chi a is òrganus de governu est entregada sa funzioni polìtica de caminu e de scrucullu, pensada cumentu su poderiu de scioberai a sa sola is tareas e is tentas de su stremu amministrativu in dònna setori e de ndi averiguai s'arrennèscida; a su diretori e a is funzionàrius responsàbilis tocat, po lompi a is tareas cumandadas, cussa de cuncordai, in paris cun is tareas istituzionalis, puru cussas prus operativas e sa gerridura amministrativa, tènnica e cuntàbili sighendi is allegas de professionalidadi e responsabilidadi.
3. S'apariciadura de su comunu si movit in unidadi operativa chi funt acostiadadas, sighendi arrègulas de omogeneidadi, in struturas sempri prus mannas, cumentu cumandau da su regulamentu apòsitu, atruessu de s'agatamentu de is posiduras organizadoras e puru atruessu de s'impreu de struturas trasversalis o de staff intersettorialis.
4. Su comunu arricit e impreat is acòrdius culletivus natzionalis aprovaus in is bisuras de lei e amparat sa organizazioni sindacali lìbra de is dependentis aparicendi cun is rapresentàntzias sindacalis is acòrdius culletivus stesius sighendi is arrègulas de lei e de cuntratu chi funt bonas in cussu tempus.

Art. 60

Deretus e dèpiris de is dependentis

1. Is dependentis comunalis, stichius in arrolus orgànicus e cumandaus cunforma a sa disciplina generali a pitzu de su stadu giurìdicu e su tratamentu econòmicu de su personali scioberau

- de is acòrdius culletivus natzionalis, faint sa atividadi cosa insoru a servìtziu e profetu de is citadinus.
2. Dònna dependenti comunali depit fai cun atùliu e lestresa is impèrius de cumpetèntzia de is ufizius e servìtzius chi ddi pertocant e, arrespetendi is cumpetèntzia de dònna arrolu, a lompi is tareas donadas. In prus est responsàbili deretu bia a su diretori, su responsàbili de is ufizius e servìtzius e s'aministratzioni de is àtus fatus e de is tareas lòmpias fendi su traballu cosa sua.
 3. Su regulamentu a pitzu de s'ordinamentu de is ufizius e de is servìtzius ocasionat is cunditzionis e is maneras cun is calis su comunu impèllit a s'adelamentu e a s'amaniadura professionali de is traballadoris, assegurt cunditzionis de traballu profetasas po ndi coidai sa saludi e s'interesa psicofìsica, e assegurat unu impreu mannu e beru de is libertadis e de is deretus sindacalis.
 4. S'aprovatzioni de is arrolus de is tributus e de is cànonis e puru sa apariciadura, rapresentendi a s'Enti, de is cuntratus aprvaus giai, est tarea de su personali responsàbili de is àreas a solas e de totus is servìtzius, arresepetendi is inditaduras donadas de su sindigu, de su diretori e de is òrganus collegialis.
 5. Su personali numenau in su comma innoi a pitzu depit puru spartziri is permissus cumercialis, de politzia aministrativa, e puru is permissus po is cuncessionis edilìtzias e sa spratzinadura de is ordinàntzias de natura no apretada e nemancu *contingibile*.
 6. Su regulamentu de apariciadura agatat maneras e bisuras de gerridura de sa struttura tènnica comunali.

Cabu II

Personali Diretivu

Art. 61

Diretori Generali

1. Su sindigu podit numenai a unu diretori generali, a foras de sa dotatzioni orgànica e cun unu cuntratu a tempus determinau, sighendi is inditaduras scioberadas de su regulamentu de organizatzioni, a pustis de airi apariciau una cunventzioni apòsita intre is comunus aundi su càrculu de totu sa genti lòmpat a is 15 mila bividoris.
2. Intzaras su diretori generali at a depi pensai a sa gerridura coordinada o unitària de is servìtzius intre is comunus imbordigaus.

Art. 62

Tareas de su diretori generali

1. Su diretori generali depit sighiri is indiritzus e is tareas scioberaus de is òrganus de guvernu de s'enti sighedi is diretivas chi, a pitzu de custa allega, dd'at a donai su sindigu.
2. Su diretori generali scrucullat is gerriduras de s'enti persighendi livellus de profetu e de atùliu intre is responsàbilis de servìtziu chi a su matessi tempus torrant sceda a s'impreu de is funtzionis entregadas a issus.
3. Su tempus de s'incàrrigu no podit sighiri a pustis de su mandau eletorali de su sindigu chi ddu podit puru bogai a pustis de sa delìbera de sa giunta comunali, si no at a arrennesci a lompi a is tareas cumandadas o candu bessat a foras unu strobu cun is linias de polìtica aministrativa de sa giunta, cumentu puru in dònna atru acontèssiu de oportunitadi grai.
4. Candu no est stètia apariciada sa cunventzioni po su servìtziu de diretzioni generali, is tareas chi ndi pertocant podint essi entregadas po parti de su sindigu bia a su segretàriu comunali.

Art. 63
Funtzionis de su diretori generali

1. Su diretori generali apariciat sa propònnida de pianu esecutivu de gerridura e de su pianu pibincosu de is tareas prevèdiu de is arrègulas de sa cuntabilidadi, sighendi is inditaduras donadas de su sùndigu e de sa giunta comunali.
2. Issu in manera particulari tenit custas funtzionis:
 - a) apariciat, sighendi is cumandus donaus de su sùndigu, programas apariciadoris o de faiduras, relatas o stùdius particularis;
 - b) cuncordat e ghia a su personali, ponendi menti a is inditaduras funtzionalis cumandaus de su sùndigu e de sa giunta;
 - c) averìguat su profetu e s'atùliu de su traballu de is ufitzius e de su personali chi ddoi traballat;
 - d) impellit is stremus disciplinaris bia a is responsàbilis de is ufitzius e de is servìtzius e impreat is smendas sighendi cussu chi narat su regulamentu, in cuncordu cun is prevididuras de is cuntratus culletivus de traballu;
 - e) autorizat is missionis, is prestatzionis de traballu straordinàriu, is cungedus, is permissus de is responsàbilis de is servìtzius;
 - f) spratzinat is àutus de esecutzioni de is deliberatzionis chi no tocant a su sùndigu o a is responsàbilis de is servìtzius;
 - g) gerrit is stremus de mobilitadi intersetoriali de is traballadoris;
 - h) torrat a scrucullai dònna annu, a pustis de airi ascurtau a is responsàbilis de is setoris, su sùtiu apariciadori de s'enti e sa spratzinadura de s'orgànicu efetivu, pidendi a sa giunta e a su sùndigu stremus eventualis a pitzu de cust'allega;
 - i) impellit is procedimentus e impreas, cumentì surrogatòria, is àutus de cumpetèntzia de is responsàbilis de is servìtzius in is acotèssius chi issus no funt ingunis, a pustis de sa istrutòria apariciada de su servìtziu imbordigau;

Art. 64
Responsàbilis de is ufitzius e de is servìtzius

1. Is responsàbilis de is ufitzius e de is servìtzius funt numenaus de su sùndigu cun decretu arrexonau a pitzu de is critèrius generalis numenaus in su regulamentu.
2. Is responsàbilis depint apariciat is ufitzius e is servìtzius entregaus a issus sighendi is inditaduras arricias de su diretori generali, si est stètiu numenau, o puru de su segretàriu e sighendi is inditaduras donadas de su sùndigu e de sa giunta comunali.
3. Issus in su sùtiu de is cumpetèntzias entregadas a issus depint gerri s'atividadi de s'enti e apariciat is indirizus e lompi is tareas donadas de su direotir, si est stètiu numenau, de su sùndigu e de sa giunta comunali.

Art. 65
Funtzionis de is responsàbilis de is ufitzius e de is servìtzius

1. Is responsàbilis de is ufitzius e de is servìtzius apariciant in rapresentàntzia de s'enti is cuntratus deliberaus giai, aprovant is arrolus de is tàscias e de is cànonis, gerrint is proceduras de arrendu e de cuncursu e apariciant is àutus de gerridura finantziària, cumprèndia puru sa assuntzioni de is imbordigamentus de gastu.
2. Issus depint puru entregai is permissus e is cuncessionis e in prus faint custas funtzionis:
 - a) funt is presidentis de is cumissionis de gara e de cuncursu, si pigant is responsabilidadi de is procedimentus imbordigaus e pedint a sa giunta su scioberu de atrus membrus;
 - b) donant is atestatzionis e is certificaduras;

- c) spratzinant is missadas, is verbalis, is intimas e dònna atru àutu chi est una manifestada de giudìtziu e de connoscèntzia, cumprèndius puru, po esèmpriu, is bandus de gara e is avisus de publicatzioni de is trastus urbanìsticus;
 - d) faint is autenticaduras e is legalizatzionis;
 - e) faint is ordinàntzias de sciusciadura de is manufatus abusivus e ndi sighint su traballu;
 - f) spratzinant is ordinàntzias de cumandu de pagamentu de smendas aministrativas e apariciant s'impriu de is smendas aciungidoras in su sìtiu de is cumandus donaus de su sìndigu;
 - g) narant is atras ordinàntzias prevìdias de is normas de lei o de regulamentu a foras de cussas de s'art. 38 de sa lei n. 142/1990;
 - h) impellint is procedimentus disciplinaris bia a su personali postu a suta de issus e impreant is smendas in is trèminis e cun is maneras prevìdias de sa lei e de su regulamentu;
 - i) sighint a donai esecuzioni lestra a is deliberatzionis de sa giunta e de su cunsillu e a is cumandus donaus de su sìndigu e de su diretori;
 - j) donant a su diretori, in is trèminis de su regulamentu de cuntabilidadi totu is elemntus po apariciai sa propònnida de su pianu esecutivu de gerridura;
 - k) autorizant is prestatzionis de traballu straordinàriu, is fèrias, is recuberamentus, is missionis de su personali dipendenti sighendi is inditaduras donadas de su diretori e de su sìndigu;
 - l) donant is licèntzias a is obietoris de cuscièntzia in servìtziu in su comunu;
 - m) torrante sceda, bia a su diretori generali, o s'au segretàriu, de sa lòmpida fartada de is tareas entregadas a issus.
3. Su sìndigu podit delegai a is responsàbilis de is ufitzius e de is servìtzius atras funtzionis chi no funt prevìdias de su statutu e de is regulamentus, donendi a su matessi tempus totus is cumandus po su cumprimentu profetosu insoru.

Art. 66

Cuntratus a tempus determinau

1. In prus su sìndigu, in casu de farta de posidura, podit entregai sa titularidadi de ufitzius e servìtzius a personali assùmiu cun cuntratu a tempus determinau.
2. Is cuntratus numenaus in si commas de innantis no podint tenni unu tempus prus longu de cussu de su mandau de su sìndigu e no podint essi stramudiaus a tempus indeterminau, a foras chi no ddu permitant is normas de lei apòsitas.

Art. 67

Cullaboratzionis de aforas

1. Su regulamentu podit prevìdi puru cullaboratzionis de aforas, de professionalidadi manna meda, cun relata de traballu autònomu po tareas scioberadas e cun acòrdius a tempus.
2. Is arrègulas regulamentaris po s'entrega de is incàrrigus de cullaboratzioni a sugetus de aforas de s'aministratzioni ndi depint scioberai su tempus e s'igidura, chi no at a podi essi prus longu de su tempus de su programa, e is allegas po cuncordai su tratu econòmicu chi ddi pertocat.

Art. 68

Ufitziu de indiritzu e de scrucullu

1. Su regulamentu podit prevìdi sa apariciadura de ufitzius postus a is dipendèntzias deretas de su sìndigu, de sa giunta comunali o de is assesoris, po su fai is funtzionis de indiritzu e de scrucullu chi ddi donat sa lei, apariciaus de dependentis de s'enti o de cullaboratoris assùmius a tempus determinau, sceti si s'enti no siat addannau e/o no tèngiat strobis struturais de deficit cumentu cumandau de s'art. 45 de su D. Lgs. n. 504/92.

CABU III
Su segretàriu comunali

Art. 69
Segretàriu Comunali

1. Su segretàriu comunali est numenau de su sùndigu, de su cali dependit funtzionalmenti e est scioberau intre cussus de s'albu apòsitu.
2. Su cunsillu comunali podit aprovai sa apariciadura de cunventzionis cun atrus comunus po sa gerridura totus impari de s'ufitziu de su segretàriu comunali.
3. Su stadu giurìdicu e su tratu econòmicu de su segretàriu comunali funt inditaus de sa lei e de sa cuntratazioni culletiva.
4. Su segretàriu comunali, arrespetendi is inditaduras lòmpias de su sùndigu, donat consulèntzia giurìdica a is òrganus de su comunu, a is cunsilleris e a is ufitzius.

Art. 70
Funtzionis de su segretàriu comunali

1. Su segretàriu comunai pigat parti a is acorradas de sa giunta e de su cunsillu e ndi scriit is verbalis chi firmat in paris cun su presidenti.
2. Su segretàriu comunali podit pigai parti a cumissionis de stùdiu e traballu aintru de s'enti e, cun su permissu de su sùndigu, a cussas de aforas; issu, a pustis de ddu airi pediu, bessit parris e amostat scedas de allega tènnico-giurìdica bia a su cunsillu, a sa giunta, a su sùndigu, a is assessoris e a dònna cunsilleri.
3. Su segretàriu comunali arricit po parti de is cunsilleris is pediduras de imbiu de is deliberatzionis de sa giunta chi postas a suta de càstiu eventuali po parti de su cumitau de scrucullu.
4. Issu presidit s'ufitziu comunali po is eligiduras in occasioni de is consultatzionis popularis e de is referendum e arricit is dimitiduras de su sùndigu, de is assessoris o de is cunsilleris cumentu puru is propònnidas de bogada e sa motzioni de scunfiantza.
5. Su segretàriu comunali cuncordat is cuntratus de su comunu, aundi s'enti est parti, candu no siat arrechedi s'agiudu de unu notàriu, e autènticat is scriduras privadas e is àutus unilateralis persighendi s'interessu de s'enti, e po acabai fait dònna atra funtzioni chi ddi donat su statutu o su regulamentu o su sùndigu e totu.

CABU IV
Sa responsabilidadi

Art. 71
Responsabilidadi bia a su comunu

1. Is aministradoris e is dipendentis comunalis depint rembursai a su comunu is dannus ocasionaus de violaduras de is cumandus de servìtziu.
2. Su sùndigu, su segretàriu comunali, su responsàbili de su servìtziu chi bèngiant a sciri, deretu o a pustis de una relata chi depint fai is òrganus prus a bàsciu, de acontèssius chi donint occasioni a responsabilidadis cumentu narat su primu comma, ndi depint fai denùntzia anca su procuradori de sa Corti de is Contus amostendi totus is elementus arregòllius po s'averiguadura de sa responsabilidadi e su càrculu de is dannus.
3. Si s'acontèssiu addannadori siat crupa de su segretàriu comunali o unu responsàbili de servìtziu, intzaras at a tocai a su sùndigu fai denùntzia.

Art. 72
Responsabilidadi bia a atrus

1. Is aministradoris, su segretàriu, su diretori e is dependentis comunalis chi, fendi is traballus cosa insoru cumandadas de is leis e de is regulamentus, ocasionint a atrus, po malesa o crupa manna, unu dannu ingiustu, funt obligaus personalmentu a ddu smendai.
2. Aundi su comunu at entregau a custu su tanti de su dannu ocasionau de s'aministradori, de su segretàriu o de su dependenti, si podit rifai pidendi de essi ricumpensau de custus sighendi sa norma de s'artìculu innoi a innantis.
3. Sa responsabilidadi personali de s'aministradori, de su segretàriu, de su diretori o de su dependenti chi apant violau is deretus de atra genti aturat siat in acontèssius de arricidura de àutus o de faidura de stremus, siat in s'acontèssiu de scaresciduras o in su tradu chena arresoni de àutus o stremus a su cali cumprimentu s'aministratzioni o su dipendenti siant obligaus po lei o po regulamentu.
4. Candu sa violadura de su deretu siat ocasionada de àutus o stremus de òrganus cullegialis de su comunu, funt responsàbilis su presidenti e is membrus de su cullègiu chi ant pigau parti a cussu àutu o a cussu stremu. Sa responsabilidadi est straviada po cussus chi apant fatu acrarai aintru de su verbali su disparri cosa insoru.

Art. 73
Responsabilidadi de is contàbilis

1. Su tesoreri e dònna atru cuntàbili chi potzat manigiai su dinai de su comunu o tèngiat s'incàrrigu de gerri is benis comunalis, cumentu puru chinisiat si pinnighit, chena autorizatzioni legali, su manìgiu de su dinai de su comunu, depit torrai sceda de sa gerridura sua e est sugetu a is responsabilidadis cumandadas de sa lei e de su regulamentu.

CABU V
Finàntzia e cuntabilidadi

Art. 74
Ordinamentu

1. S'ordinamentu de sa finàntzia de su comunu est resguardau a sa lei e, in is trèmini chi cussa previdit, a su regulamentu.
2. In su sìtiu de sa finàntzia pùblica su comunu est meri de autonomia finantziària fundada a pitzu de sa seguresa de addonus cosa insoru e stramudiaus.
3. Su comunu, ponendi menti a is leis vigentis a pitzu de custa allega, est puru meri de podesdadi imposidora autònoma in su sìtiu de is impostas, is tàscias e is tarifas, e portat unu demàniu e una asienda cosa sua.

Art. 75
Atividadi finantziària de su comunu

1. Is intradas finantziàrias de su comunu funt fatas de impostas cosa sua, addizionalis e cumpartecipatzionis a impostas erarialis e regionalis, tàscias e deretus po servìtzius pùblicos, stramudiaduras erarialis, stramudiaduras regionalis, atras intradas cosa sua puru de natura patrimoniali, addonus po imbistimentus e de dònna atra intrada scioberada po lei o regulamentu.
2. Is moviduras de dinai funt destinadas a assegurai is servìtzius pùblicos comunalis indispensàbilis; is intradas fiscalis finantziant is servìtzius pùblicos cunsideraus arrechedi po

s'adelantamentu de sa comunidadi e imbordigant is addonus erarialis po sa spartzidura de is servìtzius pùblicos indispensàbilis.

3. In su sítu de is scioberus donaus de sa lei, su comunu apariciat, bogat e arregulat, cun deliberatzioni cunsillari, impostas, tàscias e prètzius.
4. Su comunu entregat is impostas castiendi a sa capidura contribudora de is sugetus passivus sighendi is allegas de progressividadadi cumandaus de sa Costitutzioni, e scioberat is tarifas de manera de agiudai is categorias prus dèbilis de sa popolatzioni.

Art. 76

Aministratzioni de is benis comunalis

1. Su responsàbili de su servìtziu apariciat sa prenadura de su inventàriu de is benis demanialis e patrimonialis de su comunu chi si depint torrai a castiai dònna annu, e est responsàbili, in paris cun su segretàriu e a su ragionieri de su comunu, de sa giustesa de s'inventàriu, de is aciuntas sighidoras e de is mudàntzias, e de sa chistidura de is tìtulus, is àutus, is paperis e is scriduras chi pertocant a s'asienda.
2. Is benis patrimonialis chi no funt impreaus in pròpiu e no funt distinaus a tareas otzialis soghendi su tìtulu segundu de custu statutu, depint, cumentis arrègula, essi donaus in allogu; is benis demanialis podint essi entregaus a impreu cun cànoni chi su prètziu est scioberau de sa giunta comunali.
3. Su dinai chi benit de sa alienatzioni de benis, de lassaduras, dàdivas, coberamentu de crèditus o, de dònna manera, de cespiti de impreai cumentis asienda, depint essi imbordigaus in tìtulus nominativus de su stadu o po pagai passividadis onerosas e po amellorai s'asienda o sa faidura de obras pùblicas.

Art. 77

Balantzu comunali

1. S'ordinamentu contàbili de su comunu est resguardau po lei de su stadu, e in is trèminis de custa, a su regulamentu de cuntabilidadi.
2. Sa gerridura finantziària de su comunu si fait sighendi su balantzu annuali de prevididura apariciat castiendi is allegas de cumpetèntzia, deliberau de su cunsillu comunali, castiendi is allegas de universalidadi, unidadi, annualidadi, beridadi, publicidadi, de sa interessa e de s'agualadura econòmico-finantziària.
3. Su balantzu e is alliongiaus previdius de sa lei depint essi apariciatus de manera de ndi permiti sa ligidura po programas, servìtzius e interbènnidas.
4. Is imbordigamentus de gastu, po essi profetosus, depint tenni su bistu de regularidadi cuntàbili chi assegurit sa coberridura finantziària relativa po parti de su responsàbili de su servìtziu finantziàriu. Sa fichidura de su bistu fait esecutivu s'àutu apariciat.

Art. 78

Rendicontu de sa gerriduras

1. Is allegas de gerridura funt agatadas atruessu de sa cuntabilidadi finantziària e econòmica e amostaus in su rendicontu chi imbòrdigat a su contu de balantzu, cussu econòmicu e cussu de s'asienda.
2. Su rendicontu est deliberau de su cunsillu comunali aintru de su 30 de làmpadas de s'annu chi benit.
3. Sa giunta comunali alliongiat a su rendicontu una relata amostadora aundi donat totus is parris de profetu de su stremu datu castiendi is arresultaus arricius arrelataus cun is programas e is gastus tentus, cumentis puru sa relata de su cullègiu de is revisoris de is contus.

Art. 79
Atividadi contratuali

1. Su comunu, po sa sigidura de is tareas istituzionalis cosa sua, providit atruessu de cuntratus a is arrendus de traballus, a is spartziduras de benis e de servìtzius, a is bèndidas, a is còmporas a tìtulu onerosu, a is cuncàmbius e a is allogaduras.
2. Sa apariciadura de is cuntratus depit essi antetzipada de sa determinazioni de su responsàbili de su procedimentu de gastu.
3. Sa determinazioni depit amostai sa tarea chi si bolit sighiri cun su cuntratu, s'ogetu, sa bisura e is clàusulas cunsideradas de fundòriu cumentu puru is maneras de scioberu de su cuntraenti sighendi is inditaduras vigentis.

Art. 80
Cullègiu de is revisoris de is contus

1. Su cunsillu comunali eligit, cun votu limitau a 2 candidaus, su cullègiu de is revisoris de is contus
2. S'òrganu de revisioni tenit deretu de castiai is àutus e is documentus de s'enti, aturat in càrriga tres annus, e podit essi elìgiu torra una borta sceti
3. S'òrganu de revisioni traballat impari cun sucunsillu comunali in sa tarea cosa sua de scrucullu e de indiritzu, fait vigilàntzia a pitzu de sa regularidadi contàbili e finantziària de sa gerridura de s'enti a assegurat sa corrispondèntzia intre su rendicontu e is arresultaus de sa gerridura, scriendi sa relata apòsita, chi acumpàngiat sa propònnida de deliberazioni cunsillari de su rendicontu de su balantzu.
4. In sa relata numenada in su comma de innantis, s'òrganu de revisioni arrexonat a pitzu de relevamentus e propònnidas chi bolint lompi a unu profetu, una produtividadi e economicidadi mellus de cussa gerridura.
5. S'òrganu de revisioni, si agatat irregularidadis mannas in sa gerridura de s'enti, ndi scòviat deretu a su cunsillu.
6. S'òrganu de revisioni torrat sceda de sa beridadi de is atestazionis cosa sua e poni menti a is tareas cosa sua cun su coidu de su mandatriu e de su babu de famillia bonu.
7. A s'òrganu de revisioni podint essi afilladas is atras tareas chi pertocant a su scrucullu de gerridura e puru cussas de sa partecipazioni a su nùcleu de valutazioni de is responsàbilis de is ufìtzius e de is servìtzius cumentu narat s'art. 20 de su D. Lgs. 3 de friàrgiu 1993, n. 29.

Art. 81
Tesoreria

1. Su comunu tenit unu servìtziu de tesoreria chi imbòrdigat:
 - a) su coberamentu de totus is intradas, chi pertocant a su comunu, donadas de is depidoris sighendi is cumandus de incàsciu e is listas de càrrigu e de su cuncessionàriu de su servìtziu de coberamentu de is tributus;
 - b) su coberamentu de calisiatu atru dinai chi spetat a su comunu e chi su tesoreri depit donai avertu a s'enti aintru de 3 diis;
 - c) su pagamentu de is gastus apariciaus atruessu de is mandaus de pagamenti in is trèminis de is stantziamentus de balantzu e de is addonus de càscia a disposidura;
 - d) su pagamentu, puru si fartant is mandaus relativus, de is ratas de amoddiamentu de mùtuus, is contributus previdenzialis e de is atrus tantis cumandaus de sa lei.
2. Is relatas de su comunu cun su tesoreri funt cuncordaus de sa lei, de su regulamentu de cuntabilidadi e puru de una cunventzioni apòsita.

Art. 82

Scrucullu econòmicu de sa gerridura

1. Is responsàbilis de is ufitzius e de is servìtzius podint essi tzerrius a fai stremus de scrucullu econòmicu-finanziàriu po averiguai sa respundèntzia de sa gerridura de su dinai entregau a issus de su balanzu e a is tareas postas de sa giunta e de su cunsillu.
2. Is stremus fatus e is arresultaus cosa insoru funt arrexonaus in unu verbali chi, in paris cun is cumentus cosa sua e is relevamentus, benit entregau a s'assessori cumpetenti chi ndi contat a sa giunta po is provedimentus eventualis de cumpetèntzia, de pigai a pustis de airi ascurtau a su cullègiu de is revisoris.

TÌTULU VI

DISPOSIDURAS DIFERENTIS

Art. 83

Dèlega de funtzionis a sa Comunità Montana

1. Su cunsillu comunali, cun deliberatzioni pigada a majoria assoluta de is cunsilleris imbordigaus, podit delegai a sa comunità montana s'esercìtziu de is funtzionis de su comunu.
2. Su comunu, in acontèssiu de dèlega, si chistit is poderius de indiritzu

Art. 84

Spratzinadura de su Statutu

1. Su Statutu est a disposidura de sa genti anca est sa sei comunali e a issu est assegurada sa spratzinadura màssima atruessu de una entrega pibincosa me is scolas, is assòtzius, sa biblioteca e is atras struturas prus de importu, siat pùblicas e siat privadas.

COMUNU DE MARA

PROVÌNTZIA DE CASTEDDU

Ogetu: integrazzioni Statutu Comunali.

Su Sìndigu

- Bia sa delibera de su Cunsillu Comunali n.23 de su 22.06.2000 chi pertocat a s'aprovatzioni de su Statutu Comunali;
- Biu su provedimentu de annullamentu de una parti de cussa delibera, nùmeru 2291/1 de su 02.08.2000, aici cumenti currìgiu cun noda de su Co.Re.Co. prot. n. 2918/1 de su 17.08.2000;
- Donau àutu chi in sa setziada de su 27.09.2000 s'est donada missada a pitzu de custu provedimentu a su Cunsillu Comunali;
- Cunsiderau arrechedi, po donai faidura prena a su Statutu Comunali, imbordigai custu ponendi in s'art. 24 comma 1 chi sa Giunta Comunali bessit furmada de su sìndigu e de ses assessoris, de is calis unu chi portat sa càrriga de vice-sìndigu;
- Cunsiderau chi a pustis s'at a sighiri a castiai torra totu su Statutu Comunali ponendi menti a su Testu Ùnicu nou a pitzu de s'Ordinamentu de is Entis Localis;
- Arricius is parris prevìdius de sa L. n. 142/90;

Proponit

- De aconciai su Statutu Comunali ponendi in s'art. 24 comma 1 chi "Sa Giunta est furmada de su Sìndigu e de ses Assessoris, de custus unu portat sa càrriga de Vice Sìndigu".
- De donai àutu chi, a foras de sa aciunta numenada, su Statutu Comunali aturat su pròpiu in totu is partis chi sobrant, aici cumenti formulau e aprvovau po parti de su Cunsillu Comunali in sa setziada de su 22.06.2000 cun delibera n.23 e, aconciau a su provedimentu de annuddamentu partziali de su CO.RE.CO torrau a numenai in sa premissa.

Su sìndigu